

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1997-1998

21 OKTOBER 1997

Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 46 van de wet van 10 april 1971 betreffende de arbeidsongevallen

(Ingediend door de heer Erdman c.s.)

TOELICHTING

Het Arbitragehof oordeelde bij arrest van 16 januari 1997 (*Belgisch Staatsblad* van 21 februari 1997) dat artikel 46 van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, indien het in die zin wordt uitgelegd dat het, volgens de gemeenrechtelijke regels inzake burgerrechtelijke aansprakelijkheid, een volledige schadevergoeding weigert aan de werknemer die het slachtoffer is van een verkeersongeval dat onopzettelijk is veroorzaakt door zijn werkgever, diens lasthebbers of aangestelden, terwijl die werknemer onder het gezag van zijn werkgever staat.

Dit wetsvoorstel beoogt een einde te stellen aan de door het Arbitragehof vastgestelde ongrondwettelijke interpretatie door een verbetering aan te brengen in de arbeidsongevallenwet.

Deze wet is gebaseerd enerzijds op het principe van de objectieve verzekering van de werknemer die het slachtoffer is van een arbeidsongeval of een ongeval dat zich voordoet op de weg van en naar het werk en anderzijds op de forfaitaire vergoeding van de schade die daaruit voortvloeit. Daaruit volgt dat het slachtoffer zich in beginsel niet kan beroepen op de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de werkgever, behoudens in de gevallen bedoeld in artikel 46, § 1.

Zo kan het slachtoffer van een (verkeers-)ongeval op de weg van en naar het werk, een vordering instel-

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1997-1998

21 OCTOBRE 1997

Proposition de loi modifiant l'article 46 de la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail

(Déposée par M. Erdman et consorts)

DÉVELOPPEMENTS

Dans son arrêt du 16 janvier 1997 (*Moniteur belge* du 21 février 1997), la Cour d'arbitrage a jugé que l'article 46 de la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail viole les articles 10 et 11 de la Constitution s'il est interprété comme refusant une réparation intégrale de son préjudice, selon les règles du droit commun relatives à la responsabilité civile, au travailleur victime d'un accident de roulage causé involontairement par son employeur, les mandataires ou préposés de celui-ci, alors que ce travailleur se trouve sous l'autorité de son employeur.

La présente proposition de loi vise à mettre fin, grâce à une modification de la loi sur les accidents du travail, à l'interprétation inconstitutionnelle constatée par la Cour d'arbitrage.

Cette loi se fonde, d'une part, sur le principe de l'assurance objective du travailleur victime d'un accident du travail ou d'un accident sur le chemin du travail et, d'autre part, sur l'indemnisation forfaitaire des dommages qui en découlent. De ce fait, la victime ne peut, en principe, faire valoir la responsabilité civile de l'employeur, sauf pour les cas visés à l'article 46, § 1er.

C'est ainsi que la victime d'un accident (de la circulation) sur le chemin du travail peut tenter une

len tegen de werkgever, zijn lasthebber of aangestelde om een volledige vergoeding van zijn schade te bekomen.

Wanneer de werknemer echter het slachtoffer is van een verkeersongeval, terwijl hij onder het gezag van zijn werkgever staat, kan hij tot op heden geen gebruik maken van deze mogelijkheid opgenomen in artikel 46, § 1. Het slachtoffer kan immers in dit geval, wanneer het (verkeers-)ongeval niet opzettelijk door de werkgever, zijn lasthebber of aangestelde werd veroorzaakt, enkel aanspraak maken op een forfaitaire schadevergoeding.

Dit onderscheid is van belang in die gevallen waarbij het slachtoffer van een verkeersongeval tijdens de uitvoering van de arbeidsovereenkomst zich dus niet kan beroepen op artikel 46 van de arbeidsongevallenwet noch op artikel 29*bis* van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen. De immuniteitsregelen van artikel 46, § 1, van de arbeidsongevallenwet blijven immers beperkt tot de gemeenrechtelijke aansprakelijkheid (Huys, J., «Wijzigingen van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 door de wet van 29 april 1996 houdende sociale bepalingen», B.T.S.Z., 1996, blz. 894).

Voor deze gevallen is een correctie van de arbeidsongevallenwet noodzakelijk, teneinde ook deze slachtoffers een volledige vergoeding van de door hen geleden schade te waarborgen door te bepalen dat de rechtsvordering inzake burgerrechtelijke aansprakelijkheid voor het slachtoffer en zijn rechthebbenden ook mogelijk is wanneer het arbeidsongeval een verkeersongeval betreft.

Aldus wordt uitdrukkelijk gesteld dat het slachtoffer van een verkeersongeval dat zich voordoet terwijl hij onder het gezag staat van de werkgever, een volledige schadevergoeding kan bekomen op grond van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de werkgever, zijn lasthebbers of aangestelden.

Op die manier wordt een einde gesteld aan de traditionele interpretatie in de rechtspraak, welke door het Arbitragehof als ongrondwettelijk werd bestempeld.

In de voorgestelde toevoeging wordt tevens het begrip «verkeersongeval» nader gedefinieerd: als dusdanig wordt beschouwd ieder ongeval op de openbare weg en op terreinen die toegankelijk zijn voor het publiek of slechts voor een zeker aantal personen die het recht hebben om er te komen en waarbij een of meer voertuigen zijn betrokken. Wat betreft de plaats waar het ongeval plaatsvindt wordt bewust overeenstemming gezocht met de wet van 21 november 1989. Verder dienen bij het ongeval één of meer voertuigen — die al dan niet gemotoriseerd zijn — of rijdieren te zijn betrokken.

Fred ERDMAN.

*
* *

action en justice contre l'employeur, son mandataire ou préposé, pour obtenir la réparation intégrale de son dommage.

Si toutefois le travailleur est victime d'un accident de la route alors qu'il se trouve sous l'autorité de son employeur, il ne peut, à ce jour, faire usage de la possibilité prévue à l'article 46, § 1er. Dans ce cas, puisque l'accident (de la circulation) n'a pas été causé volontairement par l'employeur, son mandataire ou préposé, la victime ne peut en effet prétendre qu'à une indemnisation forfaitaire.

Cette distinction a son importance dans les cas où la victime d'un accident de la circulation qui a eu lieu dans le cadre de l'exécution du contrat de travail ne peut donc pas invoquer l'article 46 de la loi sur les accidents du travail ni l'article 29*bis* de la loi du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs. Les règles d'immunité de l'article 46, § 1er, de la loi sur les accidents du travail restent en effet limitées à la responsabilité de droit commun (Huys, J., «Wijzigingen van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 door de wet van 29 april 1996 houdende sociale bepalingen», in B.T.S.Z., 1996, p. 894).

Pour ces cas, il est nécessaire de corriger la loi sur les accidents du travail, afin de garantir également à ces victimes qu'elles seront entièrement indemnisées pour les dommages subis, et ce, en prévoyant que la victime et ses ayants droit peuvent intenter une action en justice en matière de responsabilité civile même lorsque l'accident est un accident de la circulation.

La loi disposera ainsi formellement que la victime d'un accident de la circulation qui s'est produit alors qu'elle se trouvait sous l'autorité de son employeur peut être entièrement indemnisée sur la base de la responsabilité civile de l'employeur, de ses mandataires ou préposés.

Il sera ainsi mis fin à l'interprétation traditionnelle que l'on trouve dans la jurisprudence et qui a été qualifiée d'inconstitutionnelle par la Cour d'arbitrage.

L'ajout proposé définit aussi de façon plus précise la notion «d'accident de la circulation»: est considéré comme tel tout accident sur la voie publique et sur les terrains ouverts au public ou les terrains non publics mais ouverts à un certain nombre de personnes ayant le droit de les fréquenter, et dans lequel sont impliqués un ou plusieurs véhicules. En ce qui concerne le lieu où se produit l'accident, nous avons voulu que la disposition proposée soit en concordance avec la loi du 21 novembre 1989. En outre, un ou plusieurs véhicules — motorisés ou non — ou montures doivent être impliqués dans l'accident.

*
* *

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 46, § 1, van de wet van 10 april 1971 betreffende de arbeidsongevallen wordt aangevuld met een 6°, luidende :

«6° tegen de werkgever, zijn lasthebbers of aangestelden, wanneer het ongeval een verkeersongeval betreft. Onder verkeersongeval wordt verstaan ieder ongeval op de openbare weg en op terreinen die toegankelijk zijn voor het publiek of slechts voor een zeker aantal personen die het recht hebben om er te komen en waarbij een of meer voertuigen of rijdieren zijn betrokken.»

Fred ERDMAN.
Roger LALLEMAND.
Magdeleine WILLAME-BOONEN.
Jan LOONES.
Pierre JONCKHEER.
Eddy BOUTMANS.

PROPOSITION DE LOI

Article premier

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

L'article 46, § 1er, de la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail est complété par un 6°, libellé comme suit :

«6° contre l'employeur, ses mandataires ou préposés, lorsque l'accident concerne un accident de la circulation. Par accident de la circulation, on entend tout accident sur la voie publique et sur les terrains ouverts au public ou les terrains non publics mais ouverts à un certain nombre de personnes ayant le droit de les fréquenter, et dans lequel sont impliqués un ou plusieurs véhicules ou montures.»